مدرسه

توزیع شیر در مدارس تهران آغاز شد

دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهر تهران در روزهای یک‌شنبه و چهارشنبه هر هفته در مدرسه شیر دریافت خواهند کرد.

آغاز دوباره توزیع شیر در مدارس ابتدایی کشور خبری بود که مهر امسال از سوی رضا مراد صحرایی، وزیر آموزش و پرورش اطلاع‌رسانی شد. توزیع شیر در مدارس کشور از سال ۹۶ به دلیل تأمین نشدن اعتبارات متوقف شد، اما در روند بررسی برنامه هفتم توسعه در مجلس، کمیسیون تلفیق بحث توزیع شیر در مدارس کشور را به برنامه اضافه و این موضوع مصوب شد.

در حالی که مراسم نمادین توزیع شیر در مدارس کشور ۲۶ مهر برگزار شد، اما تا روز گذشته در برخی استان‌ها و شهرهای کشور از جمله تهران، شیر در مدارس توزیع نشده بود که دلیل این موضوع حجم بالای کار و آماده نشدن کارخانه‌های لبنی اعلام شده بود.

سرانجام روز گذشته مراسم توزیع شیر در میان دانش‌آموزان تهرانی آغاز شد و مراسم نمادین آن در دبستان پسرانه میلادنور منطقه ۹ برگزار شد. از این پس دانش‌آموزان دبستانی در تهران روزهای یک‌شنبه و چهارشنبه هر هفته در مدرسه شیر دریافت خواهند کرد. تمام دبستان‌های دولتی و غیردولتی کشور تحت پوشش توزیع شیر قرار دارند. مسئولان آموزش و پرورش شهر تهران از مدیران مدارس خواسته‌اند که حتماً نظارت دقیق بر توزیع شیر در مدرسه داشته باشند و در روزهای یک‌شنبه و چهارشنبه هر هفته شیر در مدرسه بین دانش‌آموزان توزیع شود تا آن را در کنار سایر دوستان خود در محیط مدرسه مصرف کنند. همچنین به گفته سیدمحمدرضا بنی‌طبا، سخنگوی انجمن صنایع لبنی کشور، برای توزیع منظم شیر در مدارس کشور این موضوع باید در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ در نظر گرفته‌شود، اما برای امسال با دستور رئیس‌جمهور محل بودجه لازم برای توزیع شیر در مدارس تعیین شد و تمام دانش‌آموزان پایه اول تا ششم دوره ابتدایی (به تعداد ۹ میلیون نفر) در مدارس دولتی دو بار در هفته و به تعداد ۳۵ نوبت شیر دریافت خواهند کرد. وی افزود: ما آمادگی داشتیم فارغ از ماجرای بودجه از محل ارزش افزوده محصولات لبنی، توزیع شیر در مدارس ابتدایی را انجام دهیم. همچنین پنجم مهر امسال، کارخانه‌های لبنی فارغ از ماجرای شیر دولتی، روز شیر مدارس را گرامی داشتند و پذیرفتند در برخی مدارس، شیر رایگان توزیع کنند تا فرهنگ‌سازی مصرف شیر انجام شود.

قضائیه

مدیران منابع طبیعی و آبخیزداری تهران بازداشت شدند

دادستان تهران اعلام کرد: تعدادی از مدیران اداره منابع طبیعی و آبخیزداری تهران به اتهام اخذ رشوه دستگیر شدند.

علی صالحی، دادستان تهران با اشاره به اقدامات دادستانی تهران در مقابله با زمین‌خواری اظهار کرد: براساس گزارش بازپرسی ناحیه ۳۷ تهران، تعدادی از مدیران اداره منابع طبیعی و آبخیزداری تهران برای برخی افراد با انجام روش‌هایی نظیر اصلاح هندسی نسبت به اعلام مستثنی بودن اراضی ملی اقدام و در قبال آن رشوه دریافت می‌کردند.

وی افزود: یکی از نمونه‌های اقدامات این افراد در مورد ملکی ۱۱ هکتاری در منطقه وردیج از توابع استان تهران است که فردی با استفاده از نفوذ و پرداخت رشوه به مسئولان اداره منابع طبیعی نسبت به اخذ نظریه اعلام مستثنیات این ملک شده‌است.

دادستان تهران بیان کرد: تعدادی از مدیران اداره منابع طبیعی و آبخیزداری تهران در ۲۶ آبان ماه سال جاری جلب شدند. همچنین با توجه به گزارش ضابط قضایی، نقشه‌بردار اداره منابع طبیعی و آبخیزداری تهران هم به اتهام اخذ رشوه جلب شد.

صالحی بیان کرد: از اداره منابع طبیعی استان تهران یک فقره چک متعلق به یکی از مراجعان و زمین‌خواران بوده، سکه بهار آزادی، دلار و یورو کشف شده‌است. وی بیان کرد: متهمان با پس از تفهیم اتهام با صدور قرار تأمین کیفری به زندان معرفی شدند. متهمان در اقاریر خود به دریافت رشوه اعتراف کرده‌اند.

صالحی افزود: در روند تحقیقات مشخص شده‌است متهمان از طریق اقدامات مجرمانه یک قطعه زمین به مساحت ۷ تا ۸ هکتار از اراضی شهرستان ملارد با استفاده از گزارش خلاف واقع کارشناسان مورد انتقال غیر قرار گرفته و یک واحد آپارتمان نیز به مساحت ۱۳۰ متر مربع واقع در منطقه سعادت‌آباد توسط همسر یکی از متهمان خریداری شده که ثمن آن به صورت دلار پرداخت شده‌است و این موضوعات نیز در دادستانی تهران در حال بررسی و تحقیقات پرونده در حال تکمیل است.

سلامت

۳ هزار مسکن معلولان مناسب‌سازی شد

مدیر عامل بنیاد ۱۵ خرداد ستاد اجرایی فرمان امام از اتمام مناسب‌سازی بیش از ۳ هزار مسکن معلولان با همکاری سازمان بهزیستی و فعالان حوزه توانبخشی خبر داد.

حمیدرضا علیان‌زادگان، مدیر عامل بنیاد ۱۵ خرداد ستاد اجرایی فرمان امام (ره) با اشاره به اتمام مناسب‌سازی ۳ هزار مسکن معلولان اظهار کرد: همزمان با روز جهانی معلولین، عملیات مناسب‌سازی ۳هزار و ۲۴ واحد مسکونی معلولان به اتمام رسید و هزینه‌های تعهدشده از سوی بنیاد ۱۵ خرداد تماماً پرداخت شد.

علیان‌زادگان با اشاره به تفاهمنامه مناسب‌سازی ۱۰ هزار مسکن معلولان خاطر نشان کرد: بر اساس این تفاهمنامه که میان بنیاد ۱۵ خرداد ستاد اجرایی فرمان حضرت امام(ره) و سازمان بهزیستی به امضا رسیده‌است، ۱۰ هزار واحد مسکونی معلولان مناسب‌سازی می‌شود.

وی خاطر نشان کرد: این تفاهمنامه با هدف حمایت از طبقات کم‌برخوردار و بهبود کیفیت زندگی معلولان سراسر کشور و با تأمین اعتبار اولیه ۵۰۰ میلیارد ریال از سوی بنیاد ۱۵خرداد به امضا رسیده و عملیاتی شده‌است.

به گفته مدیر عامل بنیاد ۱۵ خرداد، معلولان در محیط خانه و اجتماع با مشکلاتی مواجه هستند که کمتر به آنها توجه می‌شود و به همین دلیل، مناسب‌سازی مسکن‌شان در دستور کار قرار گرفته‌است.

علیان‌زادگان با تأکید بر اجرای کارویژه‌های مختلف در حوزه سلامت اجتماعی اظهار کرد: بنیاد ۱۵ خرداد ستاد اجرایی فرمان حضرت امام(ره) سال گذشته با اجرای پویش‌های ملی «مثبت حرکت ۱ و ۲» بیش از ۱۰ هزار دستگاه انواع تجهیزات توانبخشی با کیفیت مشتمل بر انواع ویلچر، عصا، تشک مواج، واکر و غیره را خریداری و به معلولان کم‌برخوردار سراسر کشور اهدا کرده‌است.

رئیس تنها شرکت دانش‌بنیان در حوزه بارورسازی ابرها در گفت‌وگو با «جوان»:

پهپادهای سپاه آلودگی هوا را کم می‌کنند

گفت‌وگو
سجاد آذری

همزمان با سرد شدن هوا، موضوع وارونگی و گرفتاری کلانشهرها در پوششی از آلودگی دغدغه مهم مردم و مسئولان می‌شود. مشکلی که در نهایت منجر به تعطیلی مدارس و ادارات شده و تنها راه‌حلی که تاکنون برای آن عملیاتی شده، نگاه کردن به آسمان به امید وزیدن باد یا باراش باران است. در این میان مدتی است مسئله بارورسازی ابرها نیز مطرح است که معمولاً در مورد مقابله با خشکسالی از آن شنیده‌ایم، اما در گفت‌وگوی «جوان» با مجید علی آبادی مؤسس شرکت دانش‌بنیان نوین تجهیز دانش‌فضا فجر تأثیر بارورسازی بر کاهش آلودگی هوا و چگونگی کارکرد این فناوری نیز مطرح‌شده که بخش اول این گفت‌وگو در ادامه می‌آید.

شما تنها شرکت دانش‌بنیانی هستید که در زمینه بارورسازی ابرها در کشور فعال هستید؟

بله، ما اولین شرکت دانش‌بنیان ایران هستیم که تولید مواد ویژه بارورسازی ابرها را انجام دادیم و در این سال‌ها نیز تولیدات خود را در اختیار مجموعه هوافضای سپاه و وزارت نیرو قرار داده‌ایم و استفاده هم شده‌است.

با توجه به شرایطی که این مدت در موضوع آلودگی هوا در تهران و برخی از کلانشهرها داشتیم غیر از مسئله خشکسالی که طبیعتاً می‌توان از بارورسازی ابرها برای آن استفاده کرد، آیا این امکان وجود دارد که در زمان آلودگی هوا با بارورسازی موجب بارندگی و کاهش آلودگی هوا شویم؟

بله، چنین چیزی امکانپذیر هست، البته به شرطی که ابری هم وجود داشته‌باشد و زمانی که هوا ابری است، کاملاً امکانپذیر است. ما در صنعت هم جاهایی که گرد و غبار و ذرات معلق زیادی داریم، از دستگاهی که آب را در فضای آلوده اسپری می‌کند، استفاده می‌کنیم. در زمان آقای احمدی‌نژاد هم مطرح شد که با هلی‌کوپتر آبپاشی انجام شود که هر چند روش علمی است، ولی هزینه زیادی دارد و هلی‌کوپتر هم فقط می‌تواند منطقه کوچکی را آبپاشی کند و راه اساسی نیست. حالا اگر بتوان در زمان آلودگی هوا بارندگی ایجاد کرد، قطعاً یکی از نتایجش کاهش آلودگی هواست. این بحث کاهش آلودگی با استفاده از بارورسازی ابرها همین هفته‌ها در هند بسیار داغ است و چند مؤسسه آنها در حال کار در این خصوص هستند و حتی مسئولان آنها اعلام کرده‌اند می‌خواهند آلودگی برخی از شهرهایشان را از این طریق کاهش دهند.

حتی امکان اینکه جلوی بارندگی هم گرفته شود، وجود دارد؟

بارورسازی ابرها را روس‌ها و چینی‌ها نیز استفاده می‌کنند. با توجه به اینکه اگر موادی که در ابرها تزریق می‌شود، چند برابر مقدار مورد نیاز باشد پدیده‌ای اتفاق می‌افتد که اصطلاحاً اورو سیلینگ (بالاتر از سقف) گفته‌می‌شود و موجب می‌شود بارندگی پیش‌رو متوقف شود. مثلاً روس‌ها برایشان مهم است که در مراسم سالگرد پیروزی در میدان سرخ بارندگی نباشد، آنها با استفاده از این روش کاری کرده‌اند که نزدیک به ۲۰ یا ۳۰ سال است که در این روز باران نیامده‌است. روس‌ها قبل از اینکه ابرها به محل مراسم برسند آنها را بارور می‌کنند و اصطلاحاً آب ابر را می‌گیرند، در چین هم این کار سابقه بسیار زیادی دارد و مثلاً برای المپیک یا مراسم‌های دیگر از بارندگی جلوگیری کرده‌اند.

خب اشاره کردید که برای بارورسازی در زمان آلودگی هم نیاز است هوا ابری باشد. با وجود اینکه هفته گذشته هوا کاملاً آلوده‌بود، سازمان هواشناسی اعلام کرد حتماً بارندگی خواهیم داشت، ولی اتفاقی نیفتاد، یعنی ابری نبود یا اینکه ابر آن قابل‌باروری نیست؟ اصلاً چه ابرهایی را می‌توانید بارور کنید؟

اولاً همه ابرها قابلیت بارندگی ندارند و فقط چهار یا پنج نوع از ابرها این قابلیت را دارند، مثلاً ابرهای سیروسی که در ارتفاع بسیار بالا هستند، معمولاً خاصیت باروری ندارند و اگر بتوانیم آن را بارور هم کنیم، قطره آبی که قرار است مثلاً پنج کیلومتر پایین بیاید در مسیر بخار می‌شود و عملاً بارندگی مؤثری ندارد از سوی دیگر اما خیلی از ابرها هم قابلیت باروری دارند که بارور هم نمی‌شوند و به راحتی از بالای سر ما رد می‌شوند.

ما در ترمودینامیک داریم که اگر آب را خیلی آرام خنک کنیم تا منفی ۳۸ درجه سرد می‌شود و یخ نمی‌زند، حالا از سوی دیگر ابرهای ایران هم سرد هستند و دمای متوسط ابرها زیر صفر درجه است، برای اینکه بارش در ابرهای سرد اتفاق بیفتد، حتماً باید کریستال یخ درون آنها ایجاد شود و کریستال‌های یخ اگر کوچک هم باشند، رطوبت داخل ابر را که عموماً به شکل ذرات بسیار ریز مایع است، جذب می‌کنند. کنار این قطرات، بخاری هم هست که با چشم دیده نمی‌شود، حالا این بخارها و قطرات ریز به این کریستال یخ می‌چسبندند و این کریستال همینطور بزرگ می‌شود و وقتی که به اندازه کافی سنگین شد، به دلیل وزن خود سقوط می‌کند، ولی ما پایین آن را به شکل باران می‌بینیم، چون وسط راه گرم شده‌است.

پس پایه ابرهای ایران که بارندگی با آنها می‌شود، ابرهای سرد است، حالا مشکل این است که آب بالای سر ما تا منفی ۳۸ درجه هم ممکن است سرد شود، ولی کریستال‌های یخ درونش تشکیل نشود، هر چند وقتی که از منفی ۳۸ درجه رد شود کریستال یخ خود به خود تشکیل می‌شود.

این را هم بگویم که عموماً برای آب خالص این اتفاق می‌افتد، ولی اگر ما داخل ابرها ناخالصی داشته‌باشیم، عموماً نقش هسته را بازی می‌کنند، مثال ساده آن این فرآیند تولید نبات شاخه است که داخل آن نخ یا چوب دارد و نمی‌شود بدون هسته آن را تولید کرد، داخل ابرها هم نیاز به این ناخالصی است، حالا خداوند با همین گردبادها در طبیعت، گردوخاک‌ها را بالا می‌برد و هسته‌ها ایجاد می‌کند تا وقتی که ابر آمد این گردوخاک‌ها هسته‌های ابرها شوند. نمکی که از سطح اقیانوس‌ها می‌آید نیز به داخل ابرها اسپری می‌شود. هسته‌های دیگر مانند باکتری‌ها هم هستند و باکتری‌هایی طبیعی وجود دارد که تعدادی از آنها خاصیت باروری دارند، تعداد مختلفی از خاک‌ها مانند خاک رس نیز خاصیت باروری دارد، ولی خب خیلی قوی نیستند، یعنی اگر ما در آب خالصی که در ابرها هست خاک بپاشیم، ممکن است یک بارندگی مختصر در همین حدی که ماشین‌هایمان کثیف می‌شود، بگیریم، اما فناوری در دنیا به این شکل است که می‌گوید من به جای اینکه یک تن خاک ببرم و روی ابر بریزم، کما اینکه تایلندی‌ها دارند آب نمک غلیظ می‌ریزند و بارندگی می‌گیرند، البته ابرهای آنها گرم است و با ابرهای سرد ما نمی‌شود، ولی فناوری اینجاست تا ماده‌ای را پیدا کنید که یک گرم آن کار یک تن خاک را انجام دهد.

چنین ماده‌ای هم وجود دارد؟

بله، الان بهترین ماده‌ای که این قابلیت را دارد، یدید نقره است، به دلیل اینکه ساختار شش وجهی و کاملاً شبیه کریستال یخ است و وقتی که وارد ابر می‌شود به زبان ساده قطرات آب آن را با کریستال یخ اشتباه می‌گیرند و دور آن جذب می‌شوند و سنگین می‌شوند و سقوط می‌کنند. حالا اگر یک گرم از یدید نقره را به شکل نانو ذرات در بیاورید، می‌تواند به اندازه چند ده تن خاک اثر داشته‌باشد.

خب الان فناوری را دارید که این کار را انجام بدهید؟

بله، دیگر از سال ۹۶ شروع کرده‌ایم و در اختیار هوافضا هم گذاشتیم، سردار حاجی‌زاده هم اعلام کردند که سپاه وارد بارورسازی ابرها شده‌است. تولید مواد آن هم از سال ۹۶ کلاً با ما بوده‌است.

چقدر تولید دارید؟

ما به اندازه‌ای که از ما بخواهند و مصرف کشور باشد، تولید می‌کنیم.

هوا فضا خودش به نحوی در این مورد پیمانکار وزارت نیرو محسوب می‌شود؟

بله دقیقاً اینگونه است. تأمین آب در حوزه وزارت نیرو است و وزارت نیرو هم در خدمت آن است و بدون اجازه آنها حتی اجازه پرواز هم نیست چون قوانین را به شدت محدود کرده‌اند.

فقط از طریق پهپاد بارورسازی ابرها انجام می‌شود؟

قدیم فقط با هواپیما بود و در مرکز ملی بارورسازی ابرها در یزد انجام می‌شود که در سال ۷۰ تا ۸۰ عملیات انجام می‌شد و در دوره‌ای مانند سال ۹۶ عملیات‌های خوبی هم داشتیم. دو تا هواپیما صافات داشتند که با آن انجام می‌شد، ولی مرکز ۱۰ یا ۲۰ میلیارد آن سال‌ها به شرکت بدهکار شد و کار زمینگیر شد و نشد استفاده کنند که بعد سپاه اعلام آمادگی کرد و گفت ما هواپیما در اختیار می‌گذاریم که آنتونوف در اختیار قرار داد و مواد را هم از ما می‌گرفتند.

هزینه این کار چقدر است؟

هزینه از نظر مواد بسیار کم است و هر پروازی که انجام می‌شود اگر فول پر فلر باشد اگر خیلی زیاد باشد ۴۰ میلیون تومان است.

پس بقیه هزینه‌ها، هزینه پرواز است؟

بله همینطور است، البته بگویم که قدیم مثلاً اگر ۱۰ تا ۲۰ میلیون تومان هزینه مواد می‌شد، ولی هزینه هواپیمای خیلی غول‌پیکر که بلند می‌کنند به ما حدود ۲۰۰ میلیون تومان اعلام می‌شد. به خصوص هزینه اصلی هزینه سوخت بود که فکر می‌کنم می‌گفتند آنتونوف زمان پرواز در یک ساعت حدود یک تن سوخت مصرف می‌کرد که البته هزینه‌های جانبی هم داشت. ولی وقتی که وارد حوزه پهپادی شدیم، خیلی خوب شد و اقتصادی شده‌است. در حالی که همه می‌گویند بهترین و ارزان‌ترین روش استحصال آب در تمام دنیا باروری است دیگر و با این ابتکاری که سپاه انجام داد هزینه‌ها را باز از آن چیزی که بود حدود شش یا هفت برابر کمتر کرد.

در خصوص میزان کارایی باروری گفته می‌شود خیلی قابل‌سنجش نیست و شاید فقط ۱۰ درصد تأثیر داشته‌باشد.

بله همینطور است، چون گفتم برای بارور کردن نوع ابر باید ابر خوبی باشد، مقدار موادی هم که تزریق می‌شود، باید حساب‌شده باشد که همه اینها علم است و متخصصان مختلفی هم درگیر آن هستند، مثلاً من مواد را تولید می‌کنم، ولی ابرشناس نیستیم.

فقط یک نوع ابر را می‌شود بارور کرد؟

نه، سه، چهار نوع است و متخصصان ابرشناسی این مسئله را می‌فرمایند و ما هم از متخصصان یاد گرفتیم.

حالا برخی از ابرها خیلی نیازی به هسته وارد کردن از طرف ما ندارند و کریستال یخ به اندازه کافی دارند و البته باید آب کافی نیز داشته‌باشند که اینها با رادارهای هواشناسی مشخص می‌شود، در نتیجه پارامترهایی که در عملیات مطرح است، زیاد است و چون همیشه شرایط ایده‌آل وجود ندارد، بین ۱۰ تا ۲۵ درصد احتمال موفقیت عملیات هست که آن را هم از نظر منابع علمی تقسیم می‌شود، مثلاً می‌گویند محل‌هایی که نزدیک ساحل‌ها هستند، به راحتی تا ۲۵ درصد می‌شود افزایش بارندگی داشت، ولی در مناطقی که دور دست هستند حدود ۱۵ درصد مطرح می‌شود، البته گزارش‌های قدیمی ایالات‌متحده از سال ۱۹۷۶ وجود دارد که در برخی از موارد ۷۰ درصد تا دو برابر افزایش بارندگی گزارش شده‌است. در هر صورت ارزیابی باروری کارسختی است و پارامترهای مؤثر زیادی دارد، هر چند تجربه ما این است که برخی از مواقع یک عملیات می‌تواند افزایش دو برابری بارندگی را هم برای امروز ایجاد کند، ولی هفته دیگر ممکن است عملیات را انجام دهیم و افزایش بارندگی هم نداشته باشد و شرایط خوب نباشد.

در مورد موضوعی که درباره تأثیر دما فرمودید با توجه به اینکه مسئله بارندگی در مورد شهرهاست و روی شهرها هم توده هوای گرم وجود دارد با این توده هوای گرم بارورسازی روی شهرها چقدر امکانپذیر است؟

مثلاً یک ابری دارد از سمت غرب تهران می‌آید، وقتی که این مواد وارد ابر می‌شوند تا وقتی که مکانیزم‌هایی که گفتم فعال شوند، معمولاً حدود ۲۰ دقیقه تا گاهی یک ساعت طول می‌کشد، بنابراین ابری که می‌خواهد روی تهران بیاید، اگر بخواهیم عمل باروری روی آن انجام دهیم، باید در کرج مواد به آن اضافه شود و وقتی که ابر به بالای تهران رسید، شروع به بارش می‌کند و می‌تواند هوا را پاک کند، ولی آلودگی شهرها عموماً موجب کاهش بارندگی می‌شوند و با ذرات نانویی بسیار ریز اصطلاحاً اورو سیلینگ (بالاتر از سقف) اتفاق می‌افتد و گفتم اگر مواد باروری را بیش از حد بزنیم موجب عدم باروری می‌شود.

یک ابر یک رطوبت و استعدادی دارد، مثلاً فرض کنید یک میلیون هسته نیاز دارد، اگر من بیایم به آن ۱۰ میلیون هسته وارد کنم اینها برای جذب رطوبت شروع به رقابت می‌کنند و چون تعدادشان زیاد است، همگی مقداری رشد می‌کنند، ولی آنقدر بزرگ نمی‌شوند که بتوانند به خاطر وزنشان سقوط کنند پس بارندگی که قرار بود اتفاق بیفتد انجام نمی‌شود، حالا آلودگی هوا هم می‌تواند این نقش را داشته باشد و اگر آلودگی‌های ریز داخل ابر جذب شود می‌توانند بی‌نهایت هسته وارد ابر کنند و ذرات بسیار ریزی در ابر تشکیل شود که نتوانند سقوط کنند، مگر اینکه با توجه به اینکه عمر ابرها زیر یک ساعت است دوباره با هم تلفیق شوند و از ارتفاعی رد شوند و مجدداً بارندگی شود، البته از سوی دیگر خداروشکر در زمستان این آلودگی‌ها پایین هستند و داخل ابر نمی‌روند.

با وجود اینکه آلودگی می‌تواند تأثیر منفی داشته‌باشد، ولی بعضی از آلاینده‌ها مانند اینکه قدیم کشاورزان زمین‌های خود را آتش می‌زدند، چون اندازه درشتی دارند، تأثیر مثبت در باروری دارند و خیلی قدیم که این فناوری نبود کشاورزان زمین‌های خود را آتش می‌زدند و معتقد بودند که بعدش باران می‌آید. حتی مقاله‌ای در آلمان یکی، دو سال پیش چاپ شده‌بود که می‌گفت ذرات درشت کارخانه‌ها را که فیلتر می‌کنیم و نانویی‌ها را اجازه می‌دهیم داخل ابرها شوند که اینها میزان بارندگی را کاهش می‌دهند البته هسته‌های زیاد در درازمدت بارندگی ایجاد می‌کنند، ولی فرقش این است که بارندگی آنها بسیار سیل‌آساست و بارندگی‌های نامنظم و سیل‌آسا توسط آنها ایجاد می‌شود به همین دلیل در منابع علمی به هواشناسان هم توصیه می‌شود تأثیر این ذرات معلق را هم در پیش‌بینی‌های خود در نظر بگیرند.

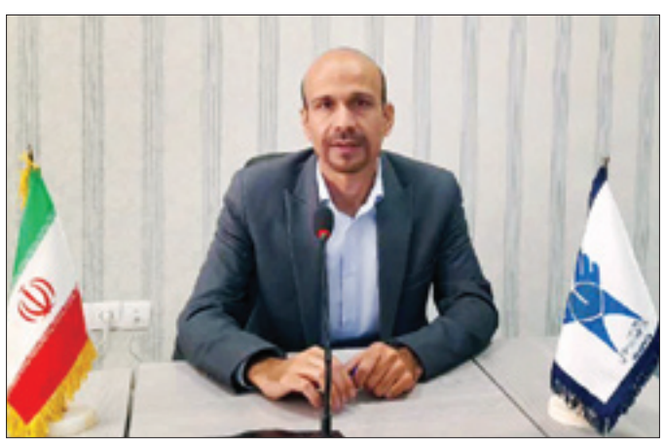

یادداشت

ریحانه کارپرور

تغییر نگاه ارزشی به نقش مادری

در بسیاری از تمدن‌ها اصطلاح مادری مفهومی توأم با مهرورزی و عشق بوده و از شکوه و عظمت مادر در جوامع مختلف با احترام یاد می‌شود. زنان نقش تعیین‌کننده‌ای در جامعه داشتند و به دلیل نقش مادری و توانایی زایش پیوسته مورد ستایش بودند تا جایی که برخی معتقدند در بعضی دوران تاریخ، جوامع «مادرسالار» پدید آمده‌بود.

جان گری در کتاب «با هم برای همیشه» می‌گوید: «از دیرباز زن‌ها به نقش زیست‌شناختی خود مباهات می‌کردند، زیرا مادری کردن، اقدامی بسیار ارزشمند، محترم و حتی مقدس محسوب می‌شد. در بعضی فرهنگ‌ها زن را به خدا نزدیک‌تر می‌دانند، زیرا به او توانایی زایمان داده شده‌است. زن‌ها به خاطر مادر بودن ارج و قرب داشتند و مردها شادمانه وظایف جنگ را پذیرا می‌شدند، با کمال میل خون خود را به مخاطره می‌انداختند تا [امنیت] مادر فرزندانشان را تأمین و از او حمایت کنند.»

امروزه مهم‌ترین آسیبی که نقش مادری را تهدید می‌کند، تغییر در نگاه ارزشی به آن است که با حاشیه‌ای و غیر مهم تلقی‌شدن آن از طرف فرهنگ جامعه، مردان و همچنین کم‌رنگ شدن این نقش توسط خود زنان، به طور ضمنی زنان را به ایفای آن بی‌علاقه می‌کند.

ریشه این نگرش را که موجب تغییر نگاه ارزشی می‌شود، می‌توان در چهار عامل جست‌وجو کرد؛ اول، فرهنگ لیبرالیستی و فردگرایانه حاکم بر جامعه که محصول مدرنیته بوده و فرد را جدای از خانواده در نظر می‌گیرد و مدام او را به راحتی و لذت بیشتر تشویق می‌کند. دوم، تأثیر جنبش‌های فمینیستی با همان مبانی فردگرایانه؛ سوم، نوع نگاه مردان به این نقش و چهارم، عدم باورمندی زنان نسبت به نقش مادری.

واقعیت این است که در جوامع امروز ارزش‌ها دگرگون شده‌اند و مراقبت از فرزندان با مبانی فردگرایی و رسیدن به قدرت و ثروت سازگاری ندارد و مادران مورد ستایش قرار نمی‌گیرند. از یک طرف سنت‌های ریشه‌دار اجتماعی و دینی زنان را به انجام نقش‌های خانوادگی در جهت حفظ ارکان خانواده دعوت می‌کنند و در مقابل هنجارهای دنیای مدرن آنان را به حضور هر چه بیشتر در جامعه و همکاری با مراکز اشتغال فرا می‌خواند. کم‌ارزش‌شدن زادآوری و تربیت و مراقبت مادر از فرزند به عنوان «کار بی‌مزد» یا «کاری که دیده نمی‌شود» در کنار فرهنگ حاکم بر اجتماع که افراد را به سوی فرزند کمتر و راحتی بیشتر سوق می‌دهد، موجب‌شده علاوه بر تحقیر نقش مادر در خانواده، فرزندآوری برای یک زن سخت‌تر از آنچه هست جلوه داده‌شود. در دنیای امروز تولد بچه خصوصاً برای مادران مدرن امری منزوی‌کننده محسوب می‌شود.

به عبارت بهتر در این نظام ارزشی، مادری کردن در معنای تولید مثل و پرورش فرزند، دیگر ارضاکننده نیازهای روحی یک زن نیست، بلکه فعالیتی پرزحمت و بی‌ارزش است که تجربه آن حداکثر برای یک‌بار می‌تواند کافی باشد، اما تحصیل، اشتغال، کسب درآمد، داشتن مهارت‌های مختلف و تفریحات فردی، لذت‌بخش و نشانه ترقی زن امروز به حساب می‌آیند.

از سوی دیگر یکنواخت‌بودن، تمام‌وقت بودن و در خانه بودن مراقبت از طفل برای مادران جوانی که آموزش‌ها و مهارت‌های لازم را در این زمینه کسب نکرده‌اند و تا قبل از بچه‌دار شدن دارای فعالیت‌های اجتماعی بوده‌اند، مادری را فعالیتی طاقت‌فرسا و مخل آسایش می‌نماید و زنان جوان را به آن بی‌رغبت می‌کند. مادری امری است مستلزم ایثار و خدمت یک طرفه به موجودی که قرار نیست متقابلاً از او سود مادی به زن برسد و در جامعه‌ای با زیربنای فکری مادی دیگر «مادری کردن» زن یک ارزش به حساب نمی‌آید، بلکه کاری احمقانه است، چراکه زن در این رابطه به مثابه «مستخدمی نامرئی» است که بدون آنکه مزدی دریافت کند خدمات رایگان به طفل ارائه می‌دهد و البته این فعالیت تنها در صورت دریافت دستمزد توجیه می‌شود.

در این میان عامل فرهنگی تشدیدکننده پدیده فشار مضاعف، عدم حفظ کرامت زن در نقش مادر توسط دیگران است، چراکه زن در این نقش احساس برخورداری از عشق و وفا و محبت خاصی نمی‌کند و این مسئله باعث می‌شود او با اکراه به ایفای این نقش بپردازد؛ بنابراین افسرده، پرخاشگر و مضطرب‌شده در نتیجه نمی‌تواند در تربیت و تعامل صحیح با فرزندان موفق باشد.

این مسئله حتی دغدغه بسیاری از فمینیست‌ها نیز شده و بسیاری از آنها بر نقش مردان در تضعیف یا بهبود کارکرد نقش مادری تصریح کرده‌اند. سیمون دوبوار معتقد است: «از دوران کودکی زن، برایش تکرار می‌کنند که او برای تولید مثل ساخته شده‌است و درخشش مادری را برایش می‌ستایند. ناگواری‌های وضع زن، قاعدگی‌ها و بیماری‌ها، ملال وظایف خانگی، همه و همه با این امتیاز شگرف که عبارت از فرزند زادن است، توجیه می‌شود. [اما] اکنون مرد برای حفظ آزادی خود [و] برای اینکه به آینده‌اش لطمه وارد نشود، به نفع حرفه خود از زن می‌خواهد که از پیروزی زنانگی خود چشم بپوشد. [در این نگاه] کودک، دیگر ابداً گنجینه‌ای که بر آن قیمتی نتوان نهاد، نیست. [لذا] این تکثیر به صورت امری مزاحم درمی‌آید.»

اعتراض عمده فمینیست‌ها این است که «بخش عمده نقش‌های زنان مانند بارداری، نگهداری و پرورش فرزند کار طبیعی و غیرتولیدی به شمار می‌رود در نتیجه ارزش‌گذاری نیز نمی‌شود و پیامد جدی آن این است که بسیاری از کارهای زنان توسط مردان و گاه خود زنان کار شناخته نمی‌شود.»

سیمون دوبوار در کتاب معروف خود به نام «جنس دوم» مادری را نوعی تحمیل به زن می‌داند که او را از خودش بیگانه می‌کند و در جای دیگر می‌گوید: «بارداری، ماجرای غم‌انگیزی است که در زن، بین خودش و خودش صورت می‌گیرد.»

البته در میان فمینیست‌ها دیدگاه متعادل‌تری نیز وجود دارد مثلاً «ولستون کرافت محدودیت در خانه و محرومیت از آزادی‌ها و فرصت‌های اجتماعی را عامل اصلی فرودستی زنان می‌دانست... وی با ازدواج و مادر شدن مخالفتی نداشت، بلکه ازدواج و مادر شدن را جزو سرنوشت زنان می‌دانست.»

«جان استوارت میل نیز به‌رغم انتقاداتی که به تفکیک نقش‌ها داشت، پیش‌بینی می‌کرد که زنان متأهل، وظایف مادری و همسری را ترجیح دهند.» بنابراین بسیاری از جریانات تأثیرگذار فمینیست مادری را ضد ارزش تلقی می‌کنند و حتی برای گریز از مادر شدن ولو به صورت تصادفی خواستار لغو محدودیت‌ها علیه سقط جنین شدند.

خبر کوتاه

- وزیر بهداشت گفت: پویش ملی سلامت، یک سرشماری ملی سلامت است و در این پویش علاوه بر دیابت و پرفشاری خون بیماری‌های دیگری نیز در آینده مورد پایش قرار می‌گیرند.
- رئیس پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش گفت: آیین‌نامه مرحله ارتقا رتبه بندی معلمان را با سه پژوهش تدوین کردیم و این آیین‌نامه با ۱۰ چرخش اصلاحی تدوین و رضایتمندی معلمان و ارتقای نظام تعلیم و تربیت به صورت همزمان لحاظ شده‌است.
- سخنگوی سازمان تعزیرات حکومتی گفت: دو دبیرستان غیرانتفاعی بابت اضافه دریافتی و گران‌فروشی خدمات ۳ هزار و ۵۵۰ میلیارد ریال جریمه و مکلف به مسترد کردن وجوه اضافی به خانواده‌ها شدند.
- رئیس سازمان غذا و دارو در مراسم تولید نخستین انسولین نسل جدید در کشور گفت: سال گذشته پرمصرف‌ترین و پرتیراژترین دارو از نظر تولید «متفورمین» بوده‌است.
- رئیس شورای شهر تهران گفت: متأسفانه خودروسازان نتوانستند اتوبوس‌های مورد نیاز شهر تهران را تحویل دهند.